

Ul. Hiseta 1.
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
Telefon: +387 (33) 200 099

PLATFORMA ZA PROGRES

Problemi i rješenja

Prvi i osnovni cilj Platforme za progres je stvaranje stabilne, funkcionalne, prosperitetne i pravedne države Bosne i Hercegovine.

Bosna i Hercegovina danas izgleda kao brod uhvaćen u oluji na okeanu bez kapetana i kormilara, sa posadom u kojoj svi veslaju kako i kuda žele. Da bi stigla na odredište, Bosna i Hercegovina mora da zna kuda želi da ide i kako da dođe do tog cilja.

Da bi joj pomogla u toj borbi, Platforma za progres nudi analizu uzroka postojećih problema i predlaže adekvatna rješenja za te probleme. Efikasnost predloženih rješenja će se mjeriti stepenom ostvarenja ciljeva izloženih u dokumentu *Bosna i Hercegovina 2030*.

- 1. Problem:** Bosna i Hercegovina nema organizaciju ili instituciju koja je zadužena da osmisli dugoročni plan za Bosnu i Hercegovinu i sve njene stanovnike. Pod dugoročnim planom podrazumijevamo plan za vremenski period duži od jednog vijeka, u ovom slučaju 150 godina.

Rješenje: Okupiti probosanske snage iz svih etničkih i vjerskih grupa u državi i formirati Državni savjet koji će imati zaduženje da osmisli i definiše:

- definiciju i attribute idealne države za građane Bosne i Hercegovine,
- političko uređenje takve države,
- ekonomsko uređenje,
- socijalne programe,
- vojne i bezbjednosne snage,
- odnose sa državama u okruženju i svijetu, uključujući pristupanje savezima kao što su NATO i EU i
- državne institucije za ostvarenje prethodno navedenih programa.

- 2. Problem:** Obrazovni sistem i visokoškolske ustanove nisu adekvatne za razvoj napredne države. Štaviše, njihovo stanje je alarmantno. Srednje škole i fakulteti nisu povezani sa privredom. Nacionalizam i stranačka pripadnost su u potpunosti nadvladali stručnost i interese profesora i studenata na visokoškolskim ustanovama.

Rješenje: Neophodna je reforma obrazovnog sistema uz jasnu dugoročnu viziju razvoja obrazovanja, nauke, istraživanja i inoviranja u BiH (cilj je ulaganje od 3% GDP do 2020. godine).

- Eliminirati uticaj bilo koje stranke na vođenje osnovnoškolskih, srednjoškolskih, visokoškolskih i naučnih ustanova.

- Uvesti alternativne programe usavršavanja preko drugih aktera u društvu poput nevladinih organizacija ili naprednih firmi koje žele da kreiraju dugoročni društveni pomak ka boljem obrazovanju.
- Povezati srednje škole sa privredom. Osnovati proizvodne škole za deficitarna zanimanja.
- Izvršiti reviziju kriterija za osnivanje fakulteta i univerziteta.
- Dati fakultetima pravo da izrađuju nastavni plan i program.
- Uvesti državni ispit po završenom fakultetu za sve studente iz svih oblasti. Rezultati državnog ispita će biti javno objavljeni kao i rangiranje univerziteta na osnovu uspjeha njihovih studenata na državnom ispitu. Privreda će znati koji univerziteti i fakulteti proizvode najbolje stručnjake i umjetnike.
- Zahtijevati da svi fakulteti, odnosno univerzitetu, uvedu praksu kao formalni dio svakog studijskog programa kako bi se uskladili interesi studenata i potrebe privrede.
- Osigurati fondove za razvoj nauke sa jasnim istraživačkim ciljevima koji su usklađeni sa razvojnim prioritetima zemlje.
- Obogatiti nastavne planove i programe sadržajima koji potiču kritičko mišljenje studenata i preduzetnički duh, odnosno otvaranje novih firmi.
- Osigurati programe koji će omogućiti jednostavno i efikasno prekvalifikovanje i osposobljavanje radnika u svakoj životnoj dobi.

3. Problem: Korupcija je rak koji izjeda sve segmente bh. društva.

Rješenje:

- Uvesti elektronsko glasanje za sve birače u zemlji i iseljeništvu. Uvesti novčanu kaznu za neglasanje.
- Donijeti zakon o kažnjavanju nepotizma kao krivičnog djela.
- Temeljito reformisati javnu upravu (zapošljavanje, radni učinak, napredovanje, sankcionisanje nerada i lošeg rada, itd.).
- Izvršiti digitalnu transformaciju javne uprave.
- Provesti reviziju privatizacije.
- Oduzeti nezakonito stečenu imovinu i osnovati agenciju koja će upravljati tom imovinom.
- Uvesti domaći indeks korumpiranosti, izdvojiti sredstva za njegovo mjerenje i osigurati beneficije za najtransparentnije institucije.

4. Problem: Ekonomija može biti mnogo razvijenija, efikasnija, fleksibilnija i inovativnija.

Rješenje:

- Smanjiti ukupne namete po zaposlenom sa 75% na 40%.
- Ukinuti porez na prihod za prve tri godine postojanja firme.
- Ukinuti porez na osnovne namirnice.
- Strateški ulagati u određene privredne grane.

- Uspostaviti investicioni fond dijaspore.
- Uspostaviti slobodnu zonu, odnosno zonu bez poreza za strana ulaganja.
- Uspostaviti državni investicioni fond za privredne grane koje omogućavaju brzi i veliki rast, kao što su informacione tehnologije, proizvodnja namještaja te proizvodnja metalnih mašina i dijelova.
- Ulagati u saobraćajnu i energetska infrastrukturu u BiH.
- Pretvoriti domove kulture, gdje je to moguće i gdje se oni ne koriste u druge svrhe, u inkubatore novih preduzeća.
- Uvesti obavezu plaćanja PDV-a po naplati potraživanja i to posljednji radni dan u mjesecu.
- Uvesti carinu na proizvode koji dolaze izvana za strateški važne privredne grane.
- Smanjiti visinu troškova prijave patenta.
- Osigurati bolju koordinaciju dostupnih sredstava za podršku razvoju preduzeća. Na primjer, okupiti široku grupu aktera i partnera koji će dobiti zadatak da u roku od 5 godina osnuju 100 firmi.

5. Problem. Neefikasan politički i administrativni državni aparat.

Rješenje:

- Insistirati da članovi Predsjedništva BiH zamrznju svoje članstvo i rukovodeće pozicije u strankama za vrijeme mandata i posvete se radu za državu – za to su izabrani.
- Insistirati da Predsjedavajući Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, kao i oba entitetska premijera, budu nestranački kadrovi (eksperti).
- Uskladiti plate predstavnika na raznim nivoima vlasti sa rezultatom ekonomije za tu godinu. Tako bi, na primjer, njihova plata trebala da bude na nivou bh. prosjeka, plus 10%.
- Izbrisati član IX, stav 2. važećeg Ustava BiH: “Naknada za lica koja obavljaju funkcije u institucijama BiH ne može biti umanjena za vrijeme trajanja mandata nosioca funkcije.”
- Revidirati zakon o finansiranju političkih stranaka i usvojiti novi državni zakon o političkim strankama (u FBiH je još uvijek na snazi zakon iz 1991. godine koji predviđa čuvanje Ustava SFRJ).
- Donijeti razvojne budžete. Ne može se uzimati kredit za tekuće obaveze. Kredite uzimati isključivo za razvojne projekte. Hitno zaustaviti zaduživanje kod komercijalnih banaka po nepovoljnim kamatnim stopama.
- Vršiti isplate plata i naknada zaposlenima u administraciji preko domaće banke izabrane putem transparentnog javnog poziva.
- Uvesti posebnu izbornu jedinicu u Predstavničkom domu Parlamenta BiH za političko predstavljanje iseljenika, tj. dijaspore u BiH.
- Promijeniti monetarnu politiku – pokriće bruto državnim proizvodom.
- Osmisliti i razviti regionalnu razvojnu banku.

- Provesti reformu sudskog sistema.

6. Problem: Iseljavanje ljudi iz Bosne i Hercegovine se intenzivira. Ljudi ne odlaze samo zato što nema adekvatnog posla. Mnogi odlaze zbog beznađa, korupcije, nepotizma i raznih nepravdi koje tište naše ljude. Pored iseljavanja postoji i veliki problem sa prirodnim priraštajem.

Rješenje: Rješenja predložena do sada će u velikoj mjeri zaustaviti odlazak naših ljudi. Takođe, potrebno je:

- Napraviti strategiju povratka naših ljudi iz cijelog svijeta, jer oni svojim znanjem, iskustvom, obrazovanjem, poznanstvima i novcem mogu dati značajan doprinos Bosni i Hercegovini.
- Uvesti mjere koje će poboljšati status porodilja.
- Podržati umjetnu oplodnju.
- Značajno povećati iznos dječijeg dodatka.
- Pomoći pri stambenom zbrinjavanju mladih bračnih parova.

7. Problem: Vanjska politika ne vodi se na primjeren način. Naši predstavnici u svijetu nisu izabrani po sposobnosti, već po podobnosti.

Rješenje:

- Obilaziti prijateljske zemlje i na Istoku i na Zapadu i raditi na konkretnim projektima i ekonomskim programima. To su SAD, EU, Rusija, Turska, Srbija, Hrvatska, Kina i druge zemlje od strateškog interesa za BiH.
- Izabrati ambasadore koji razumiju ekonomske principe i važnost kreiranja ekonomskih prilika za firme iz BiH.
- Onemogućiti predlaganje za ambasadora BiH osobu koja je svjedočila na Međunarodnom tribunalu za bivšu Jugoslaviju u korist lica osuđenog za ratni zločin ili lica koje je na bilo kojem sudu osuđeno da je počinilo bilo koji ratni zločin.

8. Zdravstvo: Kao i obrazovanje, zdravstvo je u teškoj krizi. Odlazak kadrova; nedostatak opreme, lijekova i medicinskih materijala; nedostatak finansijskih sredstava; nedostatak adekvatnih prostora itd. ne ulijeva povjerenje građana u naš zdravstveni sistem.

Rješenje:

- Provesti sveobuhvatnu reformu zdravstvenog sistema.
- Izvršiti realnu visokostručnu analizu situacije u zdravstvu (uz prisustvo eksperta iz inostranstva, nezavisnog eksperta).
- Uvesti efikasnu kontrolu zdravstvenih usluga (inspekcija) + kontrolu od strane pacijenata.
- Uvesti integrisano upravljanje zdravstvom.
- Uvesti jedinstven informacioni sistem.

- Pokrenuti pregovore sa zemljama koje aktivno zagovaraju daljnji odlazak deficitarnih kadrova iz BiH (zdravstvo, IT) o potpisivanju bilateralnih sporazuma sa BiH o cirkularnoj migraciji, koja obavezno sadrži dio o etičkom regrutovanju koji preporučuje i sama EU.

9. Demobilisani borci: Borci su odbranili Bosnu i Hercegovinu. Država im je obećala mnogo, a ispunila malo. Vrijeme je da se ta nepravda ispravi.

Rješenje:

- Ponuditi demobilisanim borcima program prekvalifikacije kojim bi dobili mogućnost za radno mjesto, karijeru i adekvatnu zaradu.
- Sačiniti tačan spisak demobilisanih boraca.
- Napraviti samo jedno udruženje demobilisanih boraca.
- Osigurati adekvatnu zdravstvenu zaštitu demobilisanih boraca.